

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partiu... ita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill

Felélős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, esütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytűzsdékben.

A vasárnapi munkaszünetről.

Bámulva olvastam Angolországról, hogy ott vasárnap mindenütt szünetel a munka. Az iparosok műhelyei bezárvák, a boltokban nem árulja senki portékáit, sőt maguk a vendéglősök is pihenőt adnak önmaguknak az Úr napján.

A bölcs, a konzervatív angol nép, a melynek családi asztalánál még ott találhatjuk a bibliát, csöngve ragaszkodik a régi természeti rendhez.

Isten rendelte ezt így, olyanná alkotta az embert, hogy ez felel meg legjobban az ő emberi természetének is. Nem sok, de nem is kevés. A francia forradalom hitetlensége változtatást akart tenni ezen örökérvényű isteni törvényen. Elég lesz — úgy gondolta — minden tizedik nap a pihenőre. A modern nemzetgazdák farizeusi képpel mondogatták, hogy kár megfosztani a szegény népet minden vasárnap kenyérkeresetétől. Nagyon természetes, hogy a kik így gondolkoztak, nem a munkás hasznára, hanem a munkaadóéra gondoltak. Össze is omlott egész tervük, akár a kártyavár.

Dolgozzál hat napig s pihenj a hetedikén. Ha addig az anyagiak után törted magadat, ne feledd el, hogy lelked is van

s annak is meg kell adni a maga táplálékát. Fő kell emelkedni hetenkint legalább egyszer magasabb régiókba, erőt kell gyűjteni a számára, üde, égi harmattal kell öntözni, hogy ki ne száradjon, el ne tikkadjon az égető munka hevében.

Mozog alattunk a föld. Az a nép a melyet lelkének ellenségei megakartak fosztani a lelki felfrissülés, az üdülés örömetől, belesüllyed az anyagba s fegyvert kovácsolt belőle éppen azok ellen, a kik azt mondták: alkalmat adunk neked, hogy vasárnap is dolgozzán, mennél több pénzed legyen.

A társadalomnak, a törvényhozásnak kötelessége e pontnál résen állani s vissza téríteni az embert a természeti rendhez. A törvényhozás hozott rendszabályokat, a melyek a vasárnapi munkaszünetet előírják, de engedtet annyi kibúvót is, hogy az egész törvény csak keret, a melynek a tartalma hiányzik.

Bámulva látjuk például Fejérvárott is, hogy vasárnaponként vígan cseng a kalapács, az iparosok délig dolgoznak s mivel természeti törvényen alapul a pihenés, pihennek vasárnap délutántól hétfőn délig. Hogy a sziv vallási szükségleteinek kielégítésére ilyenformán nem kerülhet idő, az egészen természetes s így vadulnak el ez

erkölcsök s így halmozódnak egymásra a társadalom sajtó sebei. Ezeknek a behesztesésére gondolt a magyarországi katolikus egyesületek országos szövetsége, a midőn fölíratilag kívánja megkeresni a törvényhozást, hogy az ő segítségével a társadalmi és természeti rend megerősítessék, hogy segítséget nyerjen az állam a lelkek reorganizálásánál.

S azt hisszük, hogy ehhez minden igaz keresztény embernek, illetőleg nemcsak keresztény embernek, hanem a humanizmus elveit szem előtt tartó minden polgárnak segédkezet kell nyújtani.

A fölírat ekként hangzik:

Tisztelt Képviselőház!

Az ember munkára van teremtve; rendeltetésének csak az tesz eleget, a ki tehetségéhez és erejéhez képest akár szellemi, akár fizikai munkát végez, s annál hasznosabb tagja a társadalomnak, annál jobban teljesíti hazafiass kötelességeit, minél nagyobb munkát végez akár szellemi, akár anyagi téren.

A túlfeszített munka azonban tönkreteszi az emberi szervezetet, korán megbénítja azokat a karokat, melyeknek a családfenntartásért dolgozniok s ha a szükség kívánja, a haza védelmében küzdeniök kellene: elvonja az embert erkölcsi

vonulásba. Hogy azonban neki is igaza legyen, hozzátette, a mit Göre Gábor szokott volt mondani.

A hegy úgy vette a nevét Pilátustól, hogy az halálra ítéltén Urunkat — a monda szerint — elhujdosott és Schweitz közepén keresett magának egy barlangot, a hol élete végéig csendes elmélkedésben és koplalásban töltötte napjait.

A vierwaldstätti tavon keresztülhajókázván, elmentünk Alpnachstadig, onnan fogaskerkün mentünk fel 2123 méter magasságra. Fura egy utazás ám az. Mikor az ember a képzelhető legrészbb tájról, a buja zöld erdőből zötyög fölfelé, fokról-fokra látván, hogy mint hal ki az élet, hogyan törpülnek folyton a fák. A bükkösöket fenyesek váltják fel, majd a szerjék következnek, azután tengődő fü, a melyen a kolompoló nyáj kapaszkodik s a vidám zerge szökell. Vonatunk 28—48 foknyi elhajással haladt fölfelé. Az ember önkéntlenül belekapaszkodik a szomszédjába, midőn a látogató mélységet, a 100 és 100 méternyi borzasztó szakadékokat látja maga alatt. Önkéntlenül észbe jut a mennybe való utazás és nyögve sóhajt az ég felé, hogy legyen irtalmas szegény lelkének. Mindig az a gondolat nyargalászott az eszemben, hogy: igaz! ez a vonat még nem siklott ki eddig, de hol van az megírva, hogy a mi eddig nem történt meg, ezután sem fog előfordulni. Aztán néztem lefelé, vizsgáltam a sziklákat s abban találtam vigasztalást, hogy ha lebukfencezünk is, itt vagy ott a sziklán összetörök a kocsink s nekünk nem muszáj egyszerre 2000 métert esni lefelé. Hatan ültünk a mi kis szakaszunkban. Két pár nászutató, meg mi. (Egyáltalán botrányos nagy számban utaztak arra felé az ifjú házaspárok. Minden lépten-nyomon beléjük botlottunk. En ugyan nem tudom felfogni, hogy mi a csudának mennek az olyanok

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Uti élmények.

Legutóbbi tárcámban a luzerni magyar cigányokat akartam átadni az örökkévalóságnak. Ott hagytam el, hogy belépve a vendéglőbe csupa honvédtisztet láttunk s önkéntelenül tört ki a keblünkéből:

— Eltévédünk.

De a nótájuk nagyon a szivünk szerint szólt, az vonzott, mint a mágnes. Közleledünk s bámulva láttuk, hogy extrabőrben ugyan, de mégis a mi hazánk szülőttei azok. A galléron nem csillag, hanem lant ékeskedett.

— Jó estét!

— Adjon Isten — s olyant villant a fekete szemük, mint egy karbunkulus s mosolyra derült a füstös ábrázatuk.

Nem akarom leírni a viszontlátás örömeit, hanem annyi szent, hogy jól esett. Tizenketten voltak, teljes adjustrunggal, két primmel, két cimbalommal.

Oda ültünk eléjük, hogy a szemünkkel dirigáljuk őket.

Istenem! de szép volt, de jól esett. A sok malé németje, franciája, nem tudta elképzelni, hogy miért mosolyog az a két magyar olyan boldogan s miért vág olyan ábrándosokat a fizimiskájával, miért üti a taktust a szemével, fejével, ujjá hegyével, a mikor olyan igen szépen húzták, hogy:

Hej more! more!

Egy-két-pengő nem a világ . . . stb. stb.

Eltört a hegyedüm . . .

Bíró uram bevádolok valakit . . . stb. stb.

Még most is hallom az ármanyos szép muzsikájukat.

A valzerek, polkák, copedik tetszetek a németeknek, azokba belepirultak, de a mi jó egészséges magyar nótáinkon nem tudtak lelkesedni igazán. Szegény németek! Szegények! Tudjátok is ti mi a szép, mi az igazi? Az ilyen csak a magyar szívek teremtette a jó Isten. Nem sórtól szorul az ilyen lelkesedés az emberbe. T: psoltak, noch ámol-oztak keményen, de úgy nem lelkesedett egy sem, mint mi.

Tizenegykor bucsut vettünk a honfitársaktól s tudja Isten miért, de még álmaimban is, másnap is csengett a fülemben a nótájuk.

A Pilátuson.

Egyik-másik olvasóm talán megütközve kérdi, hogy mi közünk volt nekünk Pilátushoz, a ki még a Hiszekegy-be is csak úgy csöppent bele, mint a légy a tejbe.

Bizony az én jó C. barátom is azt mondta. — Mit törődöm én a Pilátussal, — mondá — mit mászkáljak én a kopasz fehér feje tetejére, mikor szép zöld erdőket, bájos tájakat is láthatok? Majd-e. Talán bolond a vármegye, hogy drága pénzéért még diderog is július közepén.

Megbicsakolta magát s egy lépést sem akart tenni. Alattomos terveket kellett szőnom a törbeejtésére. Szomszédunkban egy jóra való trafikosnak buzgón hordtuk a pénzünket, a ki aztán hála fejében összeszúrte velem a levelet s addig dicseré a Pilátust, addig magasztalta szépségeit, míg C. barátom is beleegyezett a díszfel-

Mai lapunk 6 oldal.

hivatásától, megfosztja a művelődés eszközeitől s rabszolgájává alacsonyítja.

Ennek a szempontnak elhanyagolása és mellőzése rendkívül káros hatással lehet magára a nemzet életére és fejlődésére, mert a munkásoktól tönkretesz a vallásosságot és erkölcsi érzéket, megrontja családi életét, megszünteti a jövőndő nemzedékek erejét elégedetlenséget teremt s végre az embereket az anarchizmus karjaiba tereli.

A hetedik nap munkaszünetét mellet nemcsak a vallási kötelem, hanem a tudomány is hallgatja szavát, miután Petenkoffer és Niemeyer biológus alapon kimutatták, hogy az emberi szervezet, de sőt még az állat is, épp úgy megkivánja a hetednapit pihenést, mint ahogy bizonyos időközökben megkivánja a teljes nyugvást, az alvást.

Ennek figyelembe vételével a magyar törvényhozás csakugyan feladatának is tekintette az ipari munkások számára a vasárnapi munkaszünetet törvényen biztosítani, midőn az 1891. XIII. törvényeket megalkotta.

Azonban, tisztelt Képviselőház, ez a törvény a jelen alakjában nem felel meg a hozzáfűzött óhajoknak és reményeknek, mert sem elegendő erkölcsi alappal nem bír, sem a munkásoktól viszonyai iránt kellő figyelemmel nem viseltetett s azonkívül megtartása megfelelő ellenőrzés alatt nem áll, miért is revíziója elodázhatatlan szükségnek mutatkozik.

A Magyarországi Katholikus Egyesületek Országos Szövetsége emélfogva, az 1901. évben tartott Második Katholikus Nagygyűlés megbízásából is, azon kérelemmel járul a t. Képviselőház elé, hogy az 1891. XIII. törvényeket revízió alá venni s azt a következő pontokban módosítani, illetve kibővíteni méltóztatssék:

A) A munkaszünetet ne csak a vasárnapokon és Szent István király napján legyen kötelező (1. §.), hanem pl. a németbirodalmi munkásvédelmező novella (Arbeiterschutznovelle 1891.) mintájára, legyen kötelező a kereszténység főbb ün-

nepein is; ilyenek gyanánt tekintendők legalább is: Karácsony, Újév, Urnapia, Nagyboldogasszony és Mindszentek ünnepei.

B) A vasárnapi munkaszünet a gyáripárnál az eddigi 24 óra helyett (2. §.) hosszabbítsák meg 36 órára, szombat este 6 órától hétfő reggel 6 óráig, oly kivételes esetekben, a hol ez nem eszközölhető, legyen a 24 órai szünet éjfélről éjfélig számítandó. Mert csak az ilyen munkaszünet bír egyszersmind erkölcsi értékkel, csakis ez teszi lehetővé, hogy a munkás vallási köteleinek megfelelhessen és családja ügyeivel foglalkozhassék, míg a törvény eddigi rendelkezése csak annyi időt biztosít munkaszünetkép, hogy testi fáradsalmait kipihenje, vagy esetleg lankadó erejét mértéktelen élvezetekkel felizzassa.

C) A sátoros ünnepeken, úgy mint: karácsony, husvét és pünkösd kettős ünnepein 48 órai munkaszünetet biztosítsák.

D) Az 1891. XIII. t. c. 4. §-a úgy módosítsák, hogy azon iparnemeknél, melyeknél az ipari munka vasárnapokon is végezhető, köteles legyen az illető ipartűz az ezen munkánál alkalmazott munkások olyatén felváltásáról gondoskodni, hogy a munkások minden második héten egy teljes, vagy minden héten egy fél vasárnapon és pedig ez utóbbi esetben felváltva, délelőt és délután munkaszünetet élvezzenek; mert a törvény jelenlegi intézkedése, mely minden hóban csak egy egész vagy két fél vasárnapot biztosít, úgy vallás-erkölcsi, mint humanitárius és egészségi szempontból nem nyújt kielégítő védelmet a munkás- és iparos-osztálynak. Azonkívül azoknak a munkásoknak a számára, kik kivételesen vasárnapi munkára vannak szorítva, biztosítani kell a jogot, hogy a reá következő hét folyamán legalább is 24 órai munkaszünetet élvezhessenek.

E) A vasárnapi munkaszünet terjesztessék ki a kereskedelmi alkalmazottakra is, olyformán, hogy azok ne csak egy szabad délutánnal rendelkezzenek, hanem a délelőt folyamán vallási köteleinek is eleget tehessenek.

F) A mezei munkásokra nézve pedig oly módon alkalmaztassék a vasárnapi munkaszü-

net, hogy az istentisztelet idején a mezei munka szüneteljen.

Midőn ezen kérelmünket a tisztelt Képviselőházhoz felterjesztjük, reméljük, hogy a magyar nemzet erkölcsi fellendülése és anyagi jóléte érdekében a törvényhozó testület azt becses figyelmére méltatja.

Budapest, 1902. június hó 5-én.

A Magyarországi Katholikus Egyesületek Országos Szövetsége nevében:

Iff. Zichy János gróf,
elnök.

Rendkívüli közgyűlés a városnál.

Hosszu időn keresztül vajdott a cs. és kir. gyalgosági laktanya építési ügye, míg végre Fiáth Pál baró főispán mára rendkívüli közgyűlésre hívhatta össze a törvényhatóság tagjait, hogy határozzanak arra nézve: kinek adassék ki a laktanya építése. A mint előre látható volt, a legolcsóbb építési ajánlattevő, a „Grünwald testvérek és Schiffer” építő-cég ajánlata került elfogadásra.

Midőn Tóth István főjegyző felolvasta a tanács javaslatát, mely szerint Grünwald etc. cég ajánlata a legelőnyösebb, mert 19-2 százalékot enged a 473 ezer koronára rugó összköltségből 14 ezer koronával többet enged a legelőnyösebb ajánlatnál s így a város az összköltségből 85 ezer kor. 83 fillért takarít meg a maga javára: előre látható volt, hogy a közgyűlés egyhangulag el fogja fogadni a tanácsi javaslatot.

Vitát a program második pontja keltett: elfogadják-e a közgyűlés a kereskedelemügyi miniszterium ajánlatát, a melynek értelmében a miniszter leküld egy szakértőt az építés ellenőrzésére, a kinek fizetését és egyéb illetményeinek kiadását a város vállalja magára; vagy pedig elfogadják dr. Sára Gyula indítványát, a ki Say Ferenc építész óhajta szakértő ellenőrnek. Say Ferenc hosszu éveken át állandóan nagy szolgálattal tett a városnak, ha a szakértő tudására volt szükség, a legkényesebb esetekben is szívesen

szép vidékre: Folyton egymást nézegetik, egymás kezét fogják, súgnak-búgnak, nevetgélnek, a legsebb helyeket nem lánják, s alig várják, hogy a vonat egyet-egyét nagyot ránduljon, hogy egymás nyakába kapaszkodhassanak.

Lenn a tónál még izzadtunk. 1000 méternyi magasságban már előkerült a második kabát, a plaid, fölébb a különféle kendők s a pirosodó, majd kéktűl orrok. Teljes másfélóráig tartott a felvonulás, miközben háromszor állt meg a vonatunk itani. Mikor fölértünk hó vett bennünket körül, a szél visított, rongyokra tépte a felhős úgy huzkodta a vékony nyári kabátunkat, mint egy telivér végrehajtó. Országot egy meleg szobáért! — kiáltam — s lódultunk gyors léptekkel a vendégül felé. Mert nagyon természetes, hogy az okos schweizeiek egy pompás hotelt építettek a Pilátus tetejére, a hol a balekek nyáron is didereghetnek. Valamennyien az ebédlő helyiségbe rontottunk, hogy a jó meleg kályha mellett megebédelvén kipihenjük tapasztalatainkat s megkékült-zöldült orrainkat visszazökkentsük a normális pirosságra.

Aztán nem törődve a hideggel, turista-sétára adtuk a fejünket. Biztos, korlátokkal ellátott utak vezetnek a sziklák között, kínálva a szebbnél-sebber kilátásokat. Igazán, remek látvány onnan a magasságból letekinteni a törpe világra. Lenn a négy tő hurkaalakú kéksége fonódik egymásba, apró gözhajók pöfögnek rajta szélében-hosszában. A hegyek mesés összevisszaságban egymás vállain keresztül bámulnak felénk, az egyik szikla hóval fődött koronáját mutogatja felénk, a másik zöld lombos oldalával mosolyog reánk, a szél pedig felénk hajítja a rajta legelesző tehének csengő-bongó kolumpszavát. A fel-

hők ezer méternyi mélységben gomolyognak, sűrűnek-forognak a lábaink alatt, aztán jön egy kaján szellő megirigyelve fölünk a pompás tájképet, egy pillanat alatt 100 és 100 méter mélységből felénk röpít egy felhőtömeget. Nem látunk percekig semmit, de jön egy újabb szélroham, széthasogtatja a vastag leplet s mérföldekre elénk-tárja a táj tarka szépségeit. Így meg ez folyton századokon keresztül, mindörökké.

Igazán nem csodálom, hogy annyian jönnék a bámulására. Soha életemben annyi eleven ángliust nem láttam, mint ott. Hosszu, nyurga, sovány, száraz alakok. Kék-zöld orru hölgyeik igazán festőiek voltak, a mint sárka hajukkal, szöges cipőikkel, nagy turista botjaikkal kapaszkodtak a sziklákra. Megnéztem a vendégkönyveket. Minden második név angol volt, a többi amerikai, hollandus, belga, egy-két német; magyárt azonban nem találtam hirmondónak sem. Mi voltunk az első ebben az esztendőben. Vagy három óra hosszat dideregtünk, gyönyörködünk, aztán lezotyogtattuk becses éntünket a zöld völgy ölébe.

Kirándulás Bernbe.

Egy napot arra szántunk, hogy Luzernből, Schweiz közepéből nyugat felé, a francia Schweizba látogassunk el. Mi magyarok panaszodunk hazánk lakosságának soknyelvűsége miatt, pedig nálunk uralkodik a magyar nyelv, a melyet 17 millió lakos közül 10 millió ember beszél. De hol vannak a szegény schweizeiek, a kiknek kicsiny országát három nép: északkeleten és közepén a németek, nyugaton a franciák és délen az olaszok lakják, a kik közül a keleti és déli rész katolikus, a többi — felénél több — Kálvint követi. A keleti rész igazán festői. Az én szemem-

ben bizonyos ősi jellege van. A keleti Schweizban modernbegek láttam a házakat, mintha azok többet tanultak volna az idegenektől, nyugat felé órákig vágattunk a vonaton, nagyobb várost ugyszólván sehol nem láttunk, hanem gyönyörködünk a szétszórtan álló természetes házak festői szépségében. Olyanok, a milyeneket a schweizi képeken látunk. Aljától a tetejéig fából épült, 4-5 emeletes. A fronton, egy emeleten 8-10 ablak foglal helyet, fölötte a második emelet, aztán a padlás következik hasonlóképes szobákkal, a tetőből, sőt a csuceslyukból is lakószobák ablakai kandikálnak. Szénájuk terem elég, szép teheneik is vannak, fában sem szűkölködnek, izzadriok sem kell egész nyáron át, szép tájakban annyit gyönyörködhetnek, hogy akár sohase fogyjanak ki belőle, de nem gyönyörködhetnek abban, a mire mi, itt szép Magyarországon büszkék vagyunk, az aranykalászos, hullámzó szép rónáinkban. Fejérmegye természetét dehogyan adna oda az egész Schweiz gabonájáért. Mit-ér a sok szép hegy, a bájós erdők, a melyekkel a szemüket hizlalhatják, a mellett mélyen vatyorásznak a zsebükben s előkeresik az utolsó frankjukat egy kis magyar lisztért, magyar kenyérért.

Délben értünk Bern-be, a schweizi Eidgenossenschaft (esküszövetség) egyik főhelyére. Ősi, régi város. Minden köve évszázadokról-beszél. Minden háza egy-egy történetknyve a lettint regényes időknek. Az utcákon mindenütt folyosókon jár az ember. Ha olvasónak látták, esetleg a velencei Szt. Márk teret. Folyosóival, loggiaival, ugyanazt megtalálhatják Bernben kopottabb, régebbi kiadásban. Minden haznál: hagytak egy bevágott részt, a milyen nálunk a vármegyeházánál van s ezek egymás folytatását képezve, örökös védő ernyő

szolgált a város ügyeit s most, midőn arról van szó, hogy egy olyan megbízást kapjon s a mely-lyel esetleg díjazás is van összekötve s azt másnak adnók, ez semmi esetre nem válnék a városnak becsületére. Ha talán azt vetné valaki ellen, hogy Say a terveket is készítette és ezért nem lehetne megbízni az építési ellenőrzéssel ezt a felfogást hibásnak és alaptalannak tartja. Hiszen a minsterium is meg szokta bízni a tervezőt a szakértői ellenőrzéssel. Hogy ő maga is adott be pályázatot, szintén nem elegendő erő az ő megbízatás ellen. Hiszen mikor mást bíztak meg az építéssel, Say befolyása megszűnt. Sayt kívánja megbízni az ellenőrzéssel már abból a szempontból is, mert ismervén a tervezet minden részletét, a lehető legelőnyösebben és pontosabban teljesítheti az ellenőrzést a város javára.

Havranek József polgármester ismétli, hogy a tanács elvi álláspontjára helyezkedik, ellenzi, hogy Saynak adassék, mert pályázott is. Rózsa Ferenc hasonló indokból kívánja Say mellőzését. Hübnér Károly Say mellett érvel, könnyedén cáfolja a Say ellen felhozott érveket, majd Szabady József dr. szólal fel ugyanebben az értelemben s szavai rövidesen meggyőzik a közgyűlés nagy többségét indítványá helyességéről. Végül még Saára Gyula dr. él zárószavával s kéri a közgyűlést, hogy ne adjuk idegenbe a pénzünket mikor tökéletesen megbízható polgártársunkra ruházhatjuk a nagy fontosságú ellenőrzés teljesítését.

A közgyűlés 14 szó ellenében 38 szóval elvetette a tanács határozatát, a mi nagy lelkesedést keltett (legfeljebb Krausz Zsigmond dr. ügyvédnek okozott némi szívfájdalmat.)

Say Ferenc kinyilvánította, hogy az építészeti szabályok értelmében az építési díj 1/6 százaléka illeti őt meg az ellenőrzésért. A művezető Winkler Vilmos városi főmérnök lesz. A laktanya 1903 év november 1-re lesz átadandó.

A második tárgy Pénzes Imre fellebbezése volt az Iskola-utca és Lövéde-utca alagsatornázása tárgyában.

Toth István főjegyző felolvassa a fellebbezést, melyben Pénzes Imre elmondja, hogy ju-

a járó-kelő közönségnek s a boltoknak, a melyek szakadatlan láncolatokban ajánlják portékáikat. Az utcán pár száz méternyire mindenütt közkutak vannak. Régi, ósdi szobrok parádézának fölöttük, a melyek úgy illelenek a mi korunkba, mint a krinolin.

Kimondhatatlanul szép az Aare folyam, a mely mély, szakadékos medrében tajtékos vízzel végigrohan a városban. Jobbról-balról festői szép képek tárulnak elénk, ligetek, sétaterek, tarka villák. Balról emelkedik a remek szép Bundeshaus, az országháza, a mely méltán kelti fel minden utazónak az érdeklődését.

Össze-vissza csak egy óráig ha sétálhattunk Bernben. Ebéd után, a melyet egy cukrászdában kaptunk be, tovautaztunk. Hatalmas kerülőt csináltunk dél felé, hogy a bájos interlakeni, illetőleg brienzi tavon keresztül hajóházban, gyönyörköd-hessünk a környék csodás szépségeiben. A vierwaldstätti tóról írtam. Mesésnek mondtam, s ha párját találtam, csak erről a két tóról, illetőleg vidékéről mondhatnék hasonlót. Egbenyuló szik-lái, köztük a Jungfrau 4167 méter magas csúcsával, a melyet a hó és jég soha el nem hagy, feledhetetlen mindenki előtt. Annyi vizesést egész utamban összesen sem láttam, mint ott; egyik a másikat éri, 100 és 100 méter magasságból hull alá a mélységbe, porrá törvén, mire a föld színét éri. A villák, kiránduló helyek természetesen egyik a másikat éri.

Késő este volt már, mire hazaértünk, mint a méhek, megterhelve az emlékek édes mézével. Most már csak Szent-Goththárdról és Milánóról írhatok egyet-mást.

Bilkei Ferenc.

lius 31-én a főmérnöki hivatalban lévén, Klinghe-ber Ferenc siófoki építész találta ott, a ki ajánlatát írta az építkezésre vonatkozólag. A benyújtási határidő 10 órákor letelvén s Klinghe-ber azontul is dolgozott, ő is elhatározta, hogy ő is fog ajánlatot beadni. Felhozta, hogy Winkler főmérnök is bízta, hogy „csak tessék” tessék pályázni s még papírt is adott neki. Az ő ajánlata 10%-kal volt olcsóbb Say Ferencénél, a ki csak 12%-ot engedett az előirányzott ösz-szegeből. Többször zajos tetszés kísérte a felolvasást, mely után Havranek polgármester elő-adta a tényállást, hogy Klingheber 31-én 8 óra-kor jött hozzá, kérve, hogy az építési feltételeket megtudhassa. A polgármester kérte, hogy várja meg Polczér tanácsost, a kinél az iratok vannak, mivel pedig az hivatalos elfoglaltsága miatt, 9 órákor sem érkezett még haza, fölnyit-tották az ajtót és keresték ott az iratokat s csak akkor tudták meg, hogy azok a főmérnöki hi-vatalban vannak. Mivel Klingheber nem a saját hibája folytán késett, a tanács tehát azt hatá-rozta, hogy ajánlatát, amiből az valamely ké-sőbb érkezett is be, nem utasítja vissza a pá-lyázattól.

A tanács határozatát egyhangulag elfogadta a közgyűlés, de hosszabb vita indult meg a hi-vatalos eljárás mellett és ellen. Havranek polgár-mester maga is helytelenítette, hogy az iratok nem voltak kéznél, Winkler főmérnök védte a maga eljárását, Kovács István kikelt az ellen, hogy későn juthattak a pályázók a föltételek megismeréséhez. Az egyik lap 25-én, a másik 27-én közölte csak a föltételeket. Követeli, hogy ezután legalább 15 nappal előbb közöltesse. Még Saára Gyula dr. óhajtott felszólalni szemé-lyes ügyben az általa készített felebbezés ügyé-ben, de Fiáth Pál báró elnök végét akarván vetni a hosszas, sikertelen vitának, bezárta azt.

UJDONSÁGOK.

— **Szent István napja Alcsuthon.** Míg az or-zszág népe kegyelettel zarándokolt a szent István napja alkalmából Budára a szent Jobb iránti tiszteletben való részvételre, addig Alcsuth főhercegi lakója és népe a nemzeti ünnep mellett bucsút is tartott, lévén az udvari templom védszentje is szent István. Reggel 9 órákor ünnepi mise tartott az udvari templomban, melynek főoltára virágdíszben s növényzöldben díszlet. Jelen volt az egész főhercegi család, a tiszték és előkelő kö-zönség. A hitatrat keltő, lélekemelő volt *Nelhibel* Ferenc által precíz játékkal kísért hazafias egy-házi népének s a betétként vett piano orgona-játék. Kivonulnak a tüzőltők is, a templomon ki-vül álltak fel. A tüzőltők eddigi szokáshoz híven most is részesültek a „bucsuifában”, a mise vé-gén egész láda szifit osztottak ki köztük, miután előzőleg szemlélt tartott József főherceg a csapat felett. Hasonlóképp jó napjuk volt a megjelent bicskei zenész cigányoknak, kik mindegyike egy uj egyenruhát kapott ajándékul, árvalányhajjal díszített kalappal. Számos idegen látogatója volt e napon Alcsuthnak, kik mindannyian egy ked-ves nap emléket vitték magukkal Alcsuthról.

— **A csákvári kath. kör. Sz. István napi ün-nepélye.** Fényesen sikerült ünnepségnek volt ta-nuja Sz. István napján Csákvár kath. közönsége. A délutáni istentisztelet után csak egy hullám-zott a nép a kath. kör. helyisége felé, melynek udvarát izlésesen díszítette fel a buzgó rendező-ség. A bejáratnál szemben volt elhelyezve a szó-noki emelvény, mely megett zöld galyak között Sz. Istvánnak, a kath. kör. égi védszentjének, ettől jobbra XIII. Leó, balra I. Ferenc József

képe volt látható. Néhány perccel 3 óra előtt rázendített a csákvári Cecilia egylet ének-kara a Hymnuszra, melyet a jelenlétű közönség kalap-levére hallgatott végig. Utána Rácz Endre a kör-keles elnöke tartotta meg rövid, de annál szív-hez szólóbb megnyitó beszédjét; melyet Szadlá-csek Ágoston egyetemi joghallgató szépen sike-rült szavalata követett. Majd az énekkar adta elő kiváló precizitással a „Fohász sz. Istvánhoz” c. alkalmi darabot. A sorrend 5 pontja Czermann József urod. számtartó hazafias beszéde volt. A hazaszeretetről beszélt. Mindnyájan tudjuk, hogy a hazaszeretet az emberi szív egyik legnemesebb érzése, a mely annyira oda van forva mindnyá-junk szívéhez, hogy abból monopoliomot cí-nálni nem lehet; pedig ha valaha, egy korunk-ban egyedáruskodnak vele némelyek és hangoz-tatják uton-útfelein, hogy a kath. ember nem lehet jó hazafi; ezért teljes elismeréssel kell adóz-nunk a lelkes szónoknak, hogy beszéde tárgyául éppen ezt választá, buzdítva hallgatóit, hogy a magyar nemzet katolikus nagyjaitól, így szent Istvántól, Hunyadiától, Zrínyitől tanulják meg elő-ször égi, aztán érte és vele a földi hazát szeretni: szeretni hitünket, szeretni hazánkat rendületlenül.

A lelkes, hazafias beszéddel befejeződött az ünnepély első része és Krasztina Lajos növendék pap lelkesen előadott szavalata, mintegy megnyi-tótát képezte a másik ünnepélynek, melylyel Ó szentsége XIII. Leó iránt róta le gyermeki hódol-tatát a kath. kör. Utána az énekkar Bogisich Pápa hymnusát énekelte el tisztán, művészi esen. Most következett a diszbeid, melyet Szentiványi Károly bodajki piébános akadályoztatása miatt Grósz Ferenc, Gánth lelkes fiatal plebánosa tar-tott. Ő, ki csak néhány hónappal ezelőtt egy ha-talmas zarándok sereget vezetett Ó szentsége elé, az örök városból hozott lelkesedésének egész örömet sugározta hallgatói felé s miután kímá-tatta, *mit létek a pápák hazánkért*, XIII. Leó, a könnyek papját állította hallgatói elé, ki ott a tömlöczben is kitárt karokkal várja hű magyarjait. Beszédét Ó szentségének és az apostoli királynak életével fejezte be. Ezután az énekkar a Szó-zatot énekelte, majd Rácz Endre plebános meg-köszönve a hallgatóság megjelenését, valamint a szereplők közreműködését, az ünnepélyt bezárta. A közönség oszolni kezdett és a figyelmes szem-lélő észrevehette, hogy mindannyian a lelkes be-zsédek hatása alatt felvillanyozva, *hitükben erősödvé* távoztak, már pedig ha ez így van, akkor a kath. kör lelkes vezetősége elérte célját, elérte azt, hogy a kath. körbe, a *kath. kör ünnepélyekre, mintegy gyakorló iskolákba járhat el a kath. közönség, hol edzik, acélozzák erveit*, hogy kiállhassa azt a küzdelmet, melyet ma minden igaz magyarnak ezeréves hitéért és hazájáért vívnia kell. A kör elnöksége hódoló táviratot menesztett Ó méltósá-gához a megyés Püspök úrhoz, ki még az nap válaszolt, szívélyes szavakban tolmácsolva szere-tét és Isten áldását kérte a kath. kör működé-sére; ugyszintén gr. Esterházy Miklós Móríc úr-hoz, mint a kath. kör védnökéhez, ki karlsbadi fürdőhelyéről szívélyes szavakkal válaszolt.

— **Szent István napja Rác Almásán.** Szent István király napját fényesen ünnepelték meg a rácalmási templomban, hol főt. Pődör István es-peres plebános a községben ugyancsak ritkán lá-tott fényes papi assistentiával mutatta be a sz. mise áldozatot, míg a kóruson szebbnél-szebb régi egy-házi éneket zengedezett Braun Mihály kántor jól szervezett énekkara. A szt. misén testületileg vett részt a községi előjáróság, valamint saját zászlóik alatt a katolikus kör, iparos kör és tüzőltő egylet, míg kívül többszörös mozsárdörgés hirdette a ma-gyar nemzet legörvendesebb ünnepét. A szép ün-nepély sokáig emlékeztében marad a rácalmási híveknek. Ebédre számosan gyűltek össze főt. Pödör István esperes vendégszerető házában, ki név-napját, s egyszersmint 25 éves jubileumát ünne-pelte iskolaszéki elnökségének. Az első felköszön-tőt dr. Kemény Kálmán megyeszerte előnyösen is-mert poéta és dísznök mondotta, ékesen méltatva az ünnepelt érdemét.

— **Dr. Vitzleki - felfüggesztve** Köztudomásu dolog, de egyébként illetékes helyen eddig cáfo-latot nem nyert, hogy dr. Vitzleki Frigyes járás-orvos az ellene folyamatba tett fegyelmi eljárás során Szűcs Artur főjegyzőt, mint a fegyelmi viz-sgálat vezetésével megbízott főtisztviselőt meg

akarta vesztegetni. Mi július 15-iki lapszámunkban dr. Vizeleki Frigyes-vesztegetési kísérletével részletesen foglalkoztunk, kiméltlenül tártuk fel a tényállást, rámutattunk arra az óriási demoralizált lélekre, mely e piszkos kísérlettel sem irtózott. Akkor Vizeleki járásorvos széltében-hosszabban azt a hirt verte dobra, hogy Szűts Artur főjegyző ellen bünyenyítőt feljelentést tesz, mert egyéb uton tőle elégtételt nem szerezhet. — Ma meggyőződünk arról, hogy dr. Vizeleki Frigyes járásorvos sem a helybeli kir. törvényszék, sem a kir. járásbírósg bünyenyítőt osztályánál ily irányú feljelentést nem tett, a mi csak megerősíti a közhitet, hogy Vizeleki járásorvos tényleg vesztegetni akart, a miben Szűts főjegyző kijelentése után senki sem kételkedett, a menyenyiben hivatalos esküre való hivatkozással tette meg ez ügyben jelentését.

Szűts Artur főjegyző, mint értesülünk, a vesztegetést igazoló vallomását külön esküvel is igazolta Huszár Ágoston alispán előtt, mire tekintettel arra, hogy az egyébként is súlyos beszámítás alá eső feyelmi vétséget esküvel erősített vallomás igazolja, Huszár Ágoston alispán dr. Vizeleki Frigyes járásorvosot viselt hivatalos állásából tegnap felfüggesztette.

A mennyiben a felfüggesztett tisztviselő a felfüggesztés ellen felebbezéssel él, a közigazgatási bizottság feyelmi választmánya a felebbezés tárgyában, megnyugvás esetén a feyelmi ügy érdemében hozza meg a felebbezési záros határidő letelével határozatot.

Az ügy illetően állása már joggal enged bennünket arra következtetni, hogy dr. Vizeleki Frigyes járásorvos a feyelmi határozat alapján állását elveszti, sőt a mennyiben a megvesztegetésnek kritériumai fenforognak, a feyelmi választmány határozatával beigazolt tényállás bünyenyítőt eljárás alapját képezvén, az ügyiratok a feyelmi eljárás befejezte után a bünyenyítő bírósághoz teendők át.

A megvesztegetést illetően már nyilvánítottuk véleményünket. Dr. Vizeleki Frigyes járásorvos felfüggesztése álláspontunk helyességét igazolja s csak jogszerű folyamánya annak a szenyenyenyes ténynek, mely sem az orvosi diplomával, sem a tisztviselői feddhetlen jellemmel, de véleményünk szerint még az egyéni tisztességgel sem egyeztethető össze.

Itt említjük meg, hogy a járásorvosi teendők végzésével ideiglenesen dr. Mészoly József tb. megyei főorvos bizatott meg.

Adományok. Krausz Adolf kereskedő a házában levő tüzeset alkalmából a tüzoltók elismerést érdemlő szakmunkáját akként jutalmazta meg, hogy a tüzoltótestület pénzirtára javára 50 koronát adományozott. — Dr. Say Viktor ügyvéd a városi szegény-alap javára 3 kor. 90 fillért adományozott. — Sőreç József táncitanító diáktanítványai a f. hó 19-én tartott táncpróba tisztia jövedelmeként 27 koronát adtak át a polgármesternek szegény gyermekok felruházására.

A basa-ulcái rablógyilkosság lassankint a szenzációk sorsára jut: elmerül a mult idők tengerébe. A rendőrség néhány nap mulva az eredményre-jutásnak minden reménye nélkül levezi napirendről a fogós témát s a mindennapi munkának szenteli nagyon is kurtúra szabott idejét. A rejtély továbbra is rejtély marad, hacsak valamely szerencsés véletlen földi bírja elé nem állítja a bestialis rablógyilkost.

Magával a bünyenyínyel részletesen foglalkoztunk s ha most ez ügygyel kapcsolatban a közönségnek még mindig erősen álló gyuanját is regisztráljuk, tisztán hirlapírói kötelességet teljesítünk.

Alig szívárgott ki a közönség közé, hogy gyilkosságának esett áldozatul Bernáth Júlia s hogy

a kegyetlen gyilkosság színhelyén, a meggyilkoltnak lakásán pénz avagy egyéb értékpapír nem találatott, mintegy varázstüszre kélt szányra a hir, hogy Krausz F. Vilmos pénzügynök nem volt szerep nélkül e bünyesetben. Nem volt titok, hogy a meggyilkoltal egy házában lakó pénzügynök közvetítette Bernáth Júlia pénzéből a kölcsönőket, mindenkor szabad bejárása volt a nő lakására, gyakran megfordult ott s a finánciális összeköttetés bizonyos bizalmas viszonynyá fejlődött, mely az utolsó napig fennállott. A mint e körülményekből látjuk, nem ok nélkül érlelődött meg a közönség gyuanja, hogy a még mindig rejtélyes bünyesetnek bármiként is részese Krausz F. Vilmos.

Hogy kinek a lelkében szülemlett meg előszőr e borzalmas gyuan avagy kinek az ajkáról hangzott el előszőr a rettenetes vád, nehéz volna megállapítani. Tény az, hogy városszerzte erről sügtak-bügtak már a bünyeset napján. Tudta ezt mindenki, tudta a nyomozást teljesítő rendőrség is. Már mult szombati lapszámunkban rámutattunk a közönség eme gyuanjára, mely míg egyrészt a kiterjedt Krausz családra nehezedett óriási súlyával — lévén egyik családtagról szó, addig másrészt — teljesen jogtalanul — a hatóságot sem kimélte meg a vakon itélkező közvélemény, a polgármester s a Krausz-család közti régi ismeretségre vetvén a meggyuanításnak könnyen rágalmazó sanda szemét.

Hogy a közönség 90 százaléka így gondolkozott ez ügyben, azt még a beavatottak sem tagadhatják. Ezért, de főleg a meggyuanított Krausz F. Vilmos érdekében artottunk volna szükségnek épen a közönség ezen gyuanjának szigorú feyelmbé vételével esetleg a biztos óriazetbe vételt mihamarább foganatositait, a mit kellett volna még az esetben is tenni, ha a nyomozat a meggyuanított ellen semmi táppontot sem nyujtott. Krausz F. Vilmos ártatlanságát hivatalos kommunikében kellett volna publikálni, hogy az óriási vád gyilkos fulánlja ne sebezze tovább egy ember, sőt egy egész család lelki nyugalmát.

Nem ismerjük a vizsgálat. adatait, mégsem zárközhatunk el ama véleményünk nyilvánításától, hogy a letartóztatás lett volna még alapos gyuanok hiányában is az ártatlanság tűzpróbája, mely teljes tisztánlátást teremtetett volna s megszüntette volna a köztudathól még mindig ki nem irtott gyuanut.

Tudjuk jól, hogy a közönség igen sok leket öl meg egy egész életre sujtó itéletével, de épen ezért kell — a mennyiben lehet — épen a hatóságnak megtalálni a rehabilitálásnak azt a módját, mely lehet ugyan kellemetlen, de soha sem oly lélekölő, mint egy bestialis gyilkosságnak homlokra süttöt gyuanja.

Mi bántani e sorokkal senkit sem akarunk és sérteni sem bárki érzékenységet. Lelkiismeretes hirlapírói kötelességünknek vélünk eleget tenni, midőn ily főbenjáró ügyben hiven visszatükrözük a közönség gondolkozási módját, csak azért, hogy kellő formában módot nyujtsunk az egyéni tisztesség, az egyéni reputáció megvédésére. Nem ok nélkül vártuk tehát a multban a letartóztatást, a minnek mellőzését épen a most leirt körülmények miatt nem tartjuk szerencsés gondolatnak.

Érdekes valatlási mód. Volt Szeged városának egy hircs rendőrkapitánya, a kinek talentuma volt a gazemberek huncutságainak kifürkészésében. A csirkefogók, gyilkosok, kapcabetyárok ha imádkoztak, csak azért könyörögtek, hogy annak a kezébe ne kerüljenek. Nem hagyta a bőgyükben a legrejtettebb huncutságait sem. Egyszer egy híres betyár került a kórmei közé, a kit azzal vádoltak, hogy fölakasztott egy gazdag kereskedőt. A gyuanuk minden szála az ő személyében összpontosult, de pozitív bizonyíték nem volt a rendőrkapitány kezei között. Mikor már minden kísérlet, minden fortély sikertelennek bizonyult, gondolt egy merészet és nagyót. Előhozatta a kötelet, melyet a szerencsétlen kereskedő nyakán találtak s rákötötte a gonosztevínyakára. A kezeit hátra köttette, hogy le ne oldozhassa és levitette a börtön sötétjébe, összezáratta a lelkiismeretével, hadd birkózzanak, hadd

küzdjenek egymással. Alig telt el öt perc, már jött a hir, hogy a gyilkos ordít, mint a vadállat és vallani akar. Fölvezették s elmondott azonnal mindent és csak egyért könyörögött, hogy a kötelet akasszák le a nyakáról. Így derült ki a lapangó igazság Szegeden.

Tanóvmegnyitás az Állami főreáliskolában. A székesfejérvári áll. főreáliskolában a javító vizsgálatokat augusztus 30-án tartjuk. Mindazon tanulók, kik ilyenmü vizsgálatot tenni óhajtának, mult iskolaévi bizonyítványukkal augusztus 30-án reggel 8 órakor jelentkezzenek. A két tárgyból bukottak hozzák magukkal a főigazgatói engedélyt is. — Az 1902—903. tanévre való beírásokat szeptember 1., 2. és 3. napján d. e. 8—12 óráig tartjuk. A beírás alkalmával minden tanuló köteles felmutatni a mult isk. évről nyert bizonyítványát és himlőoltási igazolványát. Az oly tanulók, kik az intézetbe most lépnek be előszőr, ezek mellet még keresztelő-leveletüket (születési bizonyítványukat) is kötelesek felmutatni. A beírás alkalmával felvételi díjül és mellékdíjak fejében minden tanuló 14 kor. 80 fillért tartozik fizetni. Ezen díj lefizetése alul nincs felmentés. A tandíj 48 kor. és négy részletben is fizethető, okt. 15-ig, dec. 1-ig, márc. 15-ig és május 1-ig. A jó erkölcsi viseletü és előmenetelü, szegénysorsu tanulók tandíjmentességet nyerhetnek. A tandíjmentesség elnyeréséért beenyújtandó kérvényeket szeptember 15-én kell beadni az igazgatóságánál. Székesfejérvártól, 1902. augusztus 23. Az áll. főreális igazgatósága.

A dínyevásár meglehetősen dínyev nélkül fog megtartatni. Egyébként a vásár elég élénknek ígérkezik, ambar a lóvásár rendezetlensége nem kevés visszatetszést fog kelteni a vásáros közönség körében. Alig van ugyanis 800—1000 lóra korlát, pedig a felhajtás 2—3000 kott lenni. A mennyiben a korláthoz kötés feltételül kötelező lesz, első sorban a hatóság emberei jönnék zavarba. Rendetlenségre bátran számíthatunk!

A vizgáztalanság követhozménye. Kovács Pál 54 éves, péterszállási béres f. hó 21-én a szécskavágó gép mellett volt elfoglalva. Nem nagy gondal kezelhette a gépet, mert egy óvatlan pillanathoz jobb alkarját teljesen szétrombolta s négy ujját töből lemeteszte a gép metszőkése. Kovácsot még aznap bebeszállították a Sz. György kórházba, a hol hosszas gyógykezelés után sem fogja visszanyerni kezének munkaképességét.

A II. Országos Szőlészeti és Borászati Kongresszus, mely Pozsonyban a II. Országos Mezögazdasági Kiállítás ideje alatt fog megtartatni, szeptember hó 15-én veszi kezdetét, melynek nagyszabásu előadásai és az előadáshoz füzendő viták sorrendjénél fogva rendkívül érdekesnek s a magyar szőlőmivélés és borászati ügyekre fontos mozzanatnak ígérkezik. A kongresszus 3 napig fog tartani, délelőtti előadások és vitákkal, délután a környékbeli nagyobb szőlőkbe és pincékbe való kirándulás és tanulmányi utakkal. A kongresszusra való bejelentések dr. Kövesi Ferenc bizottsági előadó urhoz (Budapest, Köztelek), a tagsági díjak a kiállítási pénztárhoz (Budapest, Köztelek) intézendők. Tagsági díj 10 korona. Ezen összegben a kirándulások költségei és az összes nyomtatványok díjmentes küldése, az összes vasutakon félirtu menetjegy kedvezmény s a kiállítás szabad látogatása is befoglalattatik.

A fényképezet — ipar. A kereskedelmi miniszter, hivatali elődjének rendelkezéseivel szemben, most kiadott rendeletével a fényképezetet iparnak minősíti. Még pedig a sokszorosító ipar közé sorozza. De nem alkalmazza rá a vasárnapi munkaszüntről rendelkező törvényt, sőt megengedi azt is, hogy a fényképezés Szent István napján is végezhető. A miniszter e rendelet alapján felhívja az iparhatóságok intézkedjék az iránt, hogy a fényképezésnél alkalmazott tanoncok részére záros határidő alatt szabályszerü tanonc-szerződés állitassék ki s hogy az azoknál levő egyéb alkalmazottak szintén záros határidő alatt munkakönyvvel ellátassanak és illetékes iparhatóságánál bejelentessenek. A biztosításra kötelezett alkalmazottait záros határidő alatt az illetékes betegsegélyző pénztárnál

jelensék be. Végül azon iparosok, akik a fényképészetet s a fentebb elsorolt egyéb iparokat ezen rendelet életbeléptekor már gyakorolják ezen rendelet életbeléptétől számított három (3) hónap alatt ezen üzletükhöz szükséges iparigazolványért az illetékes elsőfokú iparhatósághoz szabályszerű bejelentést tartoznak tenni.

— Egy „érdeklődő“ a boltbezárás ügyében. A mi lapunk legújabb, de buzgóságban nem utolsó levelezője, kinek jogosan szemrehányó sorait legutóbbi számunk szerkesztői üzenetében közöltük, ma egy még türelmetlenebb, de nem kevésbé tartalmas levéllel szerencsételtet bennünket. Hangzik eképen:

Tek Szerkesztő ur lapjának tegnapi Szerkesztői üzenetekben olvastam azon merő hazugsággal telt cikét, tehát felszólítottam azon kártyát, mely ugyan ezel a rossz *total*, de több érzéssel lét írva, a Posta ablakába köz szemlére kiteni hogy ugyan az olyan zsidó diálectusai van e írva mind ahogy maga azon cikkben le másolja, aztán még azt meri állítani hogy maga nem faj gyűlölő, hiszen maga magát elárulja hogy egy valóságos Hec Káplán hiszen cikkéből meg lehet csömörösdni,

hát Szent István napján azért tete fel a fekete Pápa szemet hogy ne lása meg azon hit hú Katolikus boltokat a hol nyitva volt, most meg ezek várták a kazárok Pénzét

egy a Magyar nyelvet még mindig ugy tud mind a tisztelt

Hec Káplán

ur

Tek. Szerkesztőségünk épen tele volt külső és belmunkatársakkal, a kik ahelyett, hogy segítettek volna dolgozni, egész élvezettel zavartak bennünket. Felelősnök már azon a ponton állott, hogy udvariasan felszólítja valamennyit a Kostyelik-féle vendéglőbe való diszátvonulásra (persze nem a saját költségén), midőn a posta ezt a drága kis levélkét hozta, melyben ismeretlen, de mindenestere *félreismerhellen* külmunkatársunk le *Hec Káplán ur*-az valamennyiünket. Természetesen fel kellett olvasnunk hangosan az egészet; a munkatársak kacagtak, felelősnök ajkaira édes mosoly derülte ült, megbocsátott még az apagyilkosoknak is, sőt annyira ment a nagylelkűségben, hogy kész volt összes külső és belmunkatársainknak meghatározatlan összegig menő előleget adni. Oly nagy volt a lelkesedés, hogy biztosíthatjuk a cikkíró urat, ha ott van, biztosan fölemeljük, ugy mint hazafi Veray Jánost szokták. Így azonban csak meleg üdvözlötünket, hazafias kézszerításunkat küldjük és tiszta szívből kívánjuk, hogy nőjjon nagyra, a hármas hegy és négy folyó dicsőségére s ha majd nemsokára eljön az a boldog idő, mikor a mogendoved hivatalosan is helyet foglal a magyar címerben, kapjon a tudományos egyetemen tanszéket a magyar szellem és kellem és szépírási tanítására.

Levelének az ablakbetevére vonatkozó óhaját illetőleg küldöttségileg kértük fel a postaigazgatóságot, de azt mondta, hogy ilyen számárságnak nem adhat helyet. És ez nem szép tőle, tessék elhinni, mert ön többet érdemelne. Hanem ajánlunk egy jobb tervet, sziveskedjék kitenni a saját ablakába, biztosíthatjuk, hogy nem marad el az elismerés, vagy felülről, vagy alulról, de meg lesz! Egyebekben üdv és gyöngyharmat.

— **Beírások a felső kereskedelmi iskolában.** A felső keresk. iskolában a beírások 1902/3-dik tanévre szeptember hó 1, 2 és 3-dik napján d. e. 9—12-ig eszközölhetnek. A javító és pótló vizsgálatok szeptember hó 1-én d. u. 2 órakor tartatnak. Bővebb felvilágosításokkal szívesen szolgál az *intézet igazgatósága*.

— **Jubileumi zárandoklat Lourdesba a Szent-Rózsafüzér ünnepére.** Kompánék József esperes-plebános s Kada Mihály plebános főtisztelendő urak lelki vezérlete alatt Budapestről zárandoklat indul 1902. szept. 28-án. Visszatérés október 15-én. Utirány: Budapest—Zágráb—Fiume—Szt.-Péter—Cormons—Mestre—Milano (tartózkodás), Genua—Nizza (tartózkodás), Lourdes (4 napi tartózkodás), Toulouse, Marseille (tartózkodás), Milano—Mestre Cormons—Sz.-Péter—Fiume—Budapest. — Jelent-

kezni lehet szeptember 10-ig a lelki vezetőknél. Ugyanott részletes programok is kaphatók. Kompánék József, esperes-plebános, a Pro Ecclesia et Pontifice, pápai érdemkereszt tulajdonosa Nagy-Sztríción (Trencsénmegye). Kada Mihály plebános. a „Benemerenti“ pápai érdemkereszt tulajdonosa Szent-Endrén, Budapest mellett, a zárandoklat vezetői.

Kath. család a beálló iskolai évben kisebb lányokat vagy fiukat teljes ellátásra elfogad helyben Budai-ut 18. sz. a.

Piaci árak:

1902. évi Augustus hó 23-án.

Buza	13.20—13.60.
Rozs	11.20—12.00.
Árpa	10.60—11.60.
Zab	12.00—13.00.
Tengeri	10.80—

Anyakönyvi statisztika

1902. évi augusztus hó 16-tól augusztus hó 22-ig.

I. Születés.

Született: 11 fiú, 5 leány. Ezekből törvényes fiú: 9, leány 4; törvénytelen fiú: 2, leány: 1; halva született: 0 törvényes fiú, 0 leány; 0 törvénytelen fiú, 0 leány. — Összesen: 16.

II. Halálozás.

Elhalt: 5 fi, 3 nő. Ezekből 5 éven aluli törvényes fiú: 1, leány: 2; törvénytelen fiú: 1, leány: 0; 5 éven felüli fi: 3, nő: 1. — Összesen: 8.

E szerint a születés a halálozást 8-cal mulja felül.

Elhaltak: Herczeg Julianna, róm. kath., 5 hónapos, Széchenyi-u. 80. sz., bélhurut. — Rapai István, rk., 1 hónapos, Maroshegy 103. sz., rángörccs. — Váradai Bianka, izr., 5 hónapos, Apáca-utca, bélhurut. — Gold Lázárné, Fleischmann Mari, izr., 70 éves, Iskola-u. 4. agyszélhűdés. — Jónás István, rkath., 2 napos, sóstói cigánytelep, veleszületett gyengeség. — Arany István, földm. napsz. rk., 55 éves, Szömörce-u. 6., agyhűdés. — Hetesi János, ev. ref., 11 éves, Szt.-György kórház, állgörcs és dermedet. — Pestyák József, rk., 77 éves, Kigyó-u. 18., végkimerülés.

III. Házasságkötés.

A fentjelzett idő alatt házasságra lépett: 5 pár.

IV. Kihirdetés.

Kiss István, kántortanító, Vereb és Valper Etelka, Széjérvár. — Marton József munkavezető, Széjérvár és Sommer Anna, Bpest. — Gyurkovits János Gáspár sütőmester, Széjérvár és Pölcz Anna, Széjérvár. — Marton Simon Ödön, kereskedő, Arad és Spitzer Irén, Arad. — Nusszer István, önálló férfitiszabó, Sárbogárd és Pósfai Erzsébet, Széjérvár.

Saját termései

öreg-hegyi

boraimat literenként 36 kr.

árusítom Kórház-utca 6. sz.

alatti lakásomon.

GALAMBOS ISTVÁN.

REHORSKA VILMOS

mű-, selyem-, kelme-festő * * *
* * * és vegyészeti tisztító-intézete
(alapítva 1842.)

Székesfejérvár, **Halter 3. sz.**
(„Ponty” vendéglő épülete.)

Elvállal minden e szakmába vágó munkát, u. m.: női bál toalettek, színházi jelmezek, valamint uri-, női- és gyermek-ruhák, katonai egyenruhák, papi öltönyök, háztartási cikkek, csipke-, selyem- és szövet-függönyök, terítők, himzések, bútorszővetek, végáruk, továbbá keztyűk, napernyők, stb. a leggyorsabb és legszebb kivitelben.

— Gyász esetekben 24 óra alatt. —

KÁVÉ RAKTÁR

minden fajból

K. 2.40-től K. 4.40-ig.

Löpor és löszerek

a legolcsóbb árban.

— Mindennemű —

ÁSVÁNYVIZEK

Szigetly Testvérek

gyarmatáru-, fűszer- és csemege-kereskedőknek

Székesfejérvár, (Kossuth-u.)

ÁRJEGYZÉK INGYEN!

Üzlet változtatási értesítés!

A n. é. helybeli és vidéki közönség szives tudomására hozom, hogy norinbergi-, diszmű-, fegyver- és hangszer-áru raktáromat **Nádor-utca 6. számú házba** helyeztem át, és mély tisztelettel kérem, hogy az eddigi irányomban tanusított b. bizalmat és pártfogást továbbra is részemre fentartani kegyeskedjék.

Illó tisztelettel
Schmelzer Jákó.
ezelőtt:
Szekerák és Hornyánszky.

A közelő iskolai évadra, saját készítményü fiu és lányka fehérneműket, mérték szerint, raktáron levő tetőzés szerinti anyagból, legszolidabb kivitelben, legjutányosabb árban készít

Knazovitzky Béla

Székesfehérvár.

Nagy raktár
kész puha pique és sima mellü fiu ingekből,
ugyszinte

lábravalók, zsebkendők, * *
* * harisnyák, bőr-cipők,
kalapok és sapkákban.

Lányka clotá és mosókötények!

Különös gondos készítés. a mérték utani rendelményeknél; kizárólag elsőrendü gyártmányú anyagból!

Olesó árak!

TÖGL és SZLANYINKA

Sz.-Fejérvár, Szt.-Imre-utca 1. sz.

Ajánljuk dúsan felszerelt raktárunkat a legfinomabb bel- és külföldi szövetekből, ugyszinte elegáns és divatos szabásu öltönyök elkészítését a lehető legmérsékeltbb árak mellett.

Tisztelettel
TÖGL és SZLANYINKA.

Templomfestő,
Szobafestő,
Cimfestő,
Mázoló.
Aranyozó.

KALÓCZY GYULA

Basa-u 4. sz. (Számmer-nyomdával szemben)

Megrendelések
legjutányosabban
fogadtatnak el.
Pontos kiszolgálás.

SZALAY GYULA

* * * műorgona építő intézete * * *

ALAPITTATOTT 1879. SZÉKESFEHÉRVÁROTT, ALAPITTATOTT 1879.
* * LÖVÖLDE-UTCA. * *

Elfogad megrendelést a legújabb rendszerü templom- és hangversenyorgonák elkészítésére hat évi jótállás mellett. Raktáron tart kisebb és közép nagyságu új és átalakitott templomorgonákat. Zongorák, pianinok és harmoniumokat. Orgonák évi kezelését és gondozását mérsékelt áron — eszközlí az ország bármely részében.

Költségvetést ingyen és bérmentve küld.

297.
1897. sz.

A várpalotai plebánia-hivatalról.

BIZONYITVÁNY.

Aldirott ezennel hitelesen bizonyítom, hogy Szalay Gyula székesfehérvári műorgona-építő úr a várpalotai róm. kath. plebánia-templom számára 1897. Október hó 10-én egy 14 szoló és 10 mellékváltozatu román stylban épült orgonát fejezett be. Az orgona pneumatikus berendezéssel épült s oly nagyszerűen sikerült, hogy a szakértők valóságos remekműnek mondják; külső s stylszerü tekintetben pedig az orgona ugy nevezett corpusa a műasztalosságnak valóságos mesterműve, a melynek szemlélésével még a műértü szem is ahg tud betelteni.

Szalay Gyula úr a várpalotai róm. kath. közönség tetszését teljesen kiérdemelte és meg is nyerte. Azért én Szalay Gyulát, mint tehetséges, szolid és lelkiismeretes műiparost, a kire a magyar műipar valóban büszke lehet, legjobb lelkiismeretem és meggyőződésem szerint az illetékes körök figyelmébe és pártfogásába ajánlom.

Kelt Várpalotán, (Veszprémmegye) 1897. Október 16.

Domján Károly,
plebános.

HIRDETÉSEK

a „FEJÉRMEGYEI NAPLÓ” részére
jutányos áron felvétetnek
a kiadóhivatalban.

Első székesfehérvári aranyozó- és templomdiszitó műterem

és saját készítményü

TÜKÖR-, KÉP- ÉS KÉPKERET-RAKTÁR.

Alapittatott 1865-ben.

Jelenlegi tulajdonos: **Uj. Schaumann József**, aranyozó- és templomdiszitó,
ki bármiféle új és régi aranyozást, templomdiszitést és minden e szakmába vágó munkát és szent szobrokat tartós és jó kivitelben, jótállás mellett készít.

Raktár és iroda:

SZENT IMRE-UTCA,
(Barátok épülete.)

SZÉKESFEJÉRVAR,

ISKOLA-UTCA,
(6. szám.)